

Шипченска битка

Изготвил: Димитър Беганов 9е 13
номер

Съдържание:

- 1) Шипченската битка
- 2) Разположение на силите
- 3) Боят на 9/21 август
- 4) Затишието на 10/22 август
- 5) Решителният бой на 11/23 август
- 6) Боят на 12/24 август
- 7) Боевете на 13 – 14/25 – 26 август

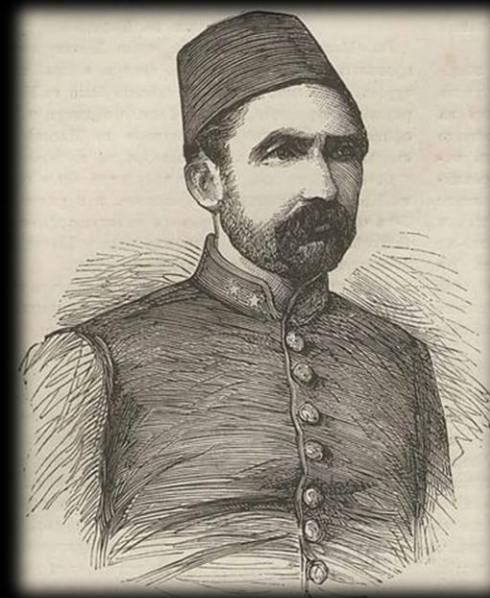
Шипченската битка

Шипченската битка (август 1877) на 9 – 14 / 21 – 26 август 1877 г. е решаващо сражение в Шипченския проход в хода на Руско-турската война (1877 – 1878).

Разположение на силите

След боевете при Стара Загора, Нова Загора и село Джуранли, Централната османска армия с командир Сюлейман паша се насочва към преминаване на Стара планина. Целта е вероятно съединяване с частите при Западната армия и Източнодунавската армия в четириъгълника Русе – Шумен – Варна – Силистра.

Разположение на силите

- Съставът на армията е от 48 табора, 16 ескадрона и 48 оръдия, общо 27 000 офицери и войници. На 8 август, след съсредоточаване, се насочва към Шипченския проход. Разделена е на три колони:
- първа с командир Реджеб паша настъпва по линията село Шипка – връх Малък Бедек – връх Свети Никола и нанася главния удар;
- втора с командир Шакир паша настъпва по линията село Шипка – връх Свети Никола и нанася спомагателен удар;
- трета е общ резерв.

Разположение на силите

- За отбрана на Шипченския проход е сформиран Шипченски отряд – войскава формация с началник командира на Българското опълчение генерал-майор Николай Столетов. Общо 7500 офицери и войници и 27 оръдия.

Боят на 9/21 август

- На 7 август е открито съсредоточаването на Централната османска армия при Казанлък и действията около Елена. Силите на Южния Руски отряд са основно 8-и армейски корпус с командир генерал-лейтенант Фьодор Радецки и са насочени за защита на Твърдишкия и Хайнкойския проход, оценени като вероятни за преминаване на османските сили. На 8 август генерал-майор Николай Столетов открива действителния турски замисъл и изпраща на генерал-лейтенант Фьодор Радецки тревожна телеграма.

Ф. Ф. Радецкий.

Боят на 9/21 август

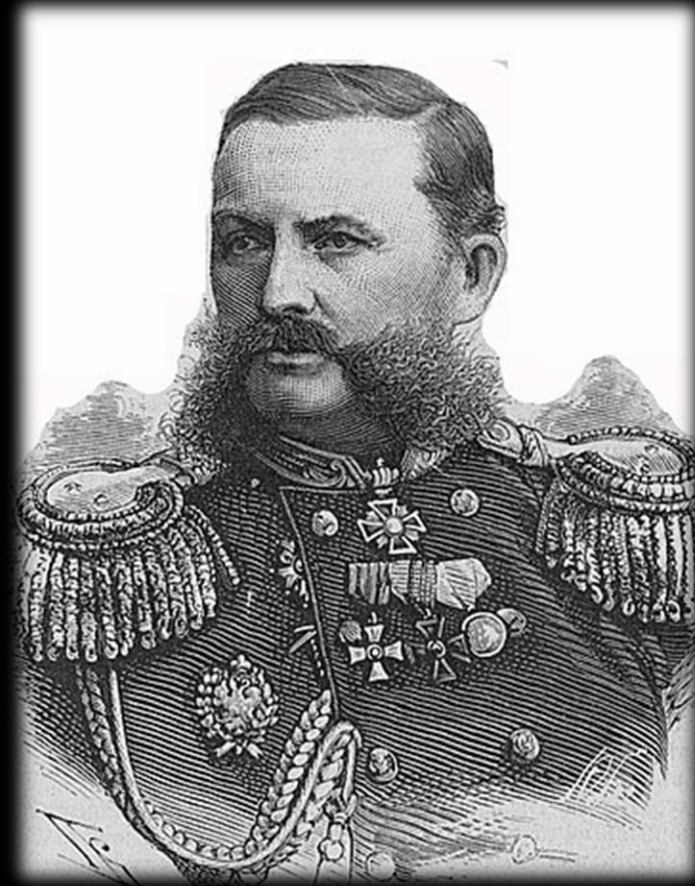
- Към Шипченския проход с ускорен марш са насочени подкрепления от 8-и армейски корпус. За тяхното пристигане са необходими три дни. На следващия ден, 9 август, започва героичната борба за Шипченския проход.
- През нощта частите от колоната на Реджеб паша се придвижват към връх Малък Бедек и около 7 ч. отхвърлят руските постове, изграждат позиция и разполагат батарея. Към 8 ч. атакуват руските позиции на връх Свети Никола. Нападението е отблъснато от пехотата и Стоманената батарея.

Боят на 9/21 август

- Генерал-майор Николай Столетов преценява действията като начало на главния удар и подкрепя силите на полковник Михаил Толстой с целия пехотен резерв на Шипченския отряд (три роти пехотни роти и осем опълченски роти). Около 9 ч. колоната на Шакир паша атакува Орлово гнездо. Нарушава заповедта да води само демонстративен огън и предприема фронтална атака срещу първата руска позиция (главна) в района на Малката батарея. Атаката е отбита, но османски подразделения се окопават на 150 – 200 метра от позицията и водят интензивна стрелба.

Боят на 9/21 август

- Настоява се частите на 8-и армейски корпус, изпратени като подкрепление, да се движат максимално ускорено. Около 13 ч. колоната на Реджеп паша предприема четвъртата си атака срещу Стоманената батарея, а от фланга атакува за пети път колоната на Шакир паша. В разгара на боя с ускорен марш пристига подкрепление – 35-и брянски пехотен полк с командир полковник Александър Липински, който поема отбраната на западната и северната позиция. Отбити са още три турски атаки, като защитниците използват срещу врага и камъни и дървета.

Затишието на 10/22 август

- На 10 август Сюлейман паша отменя заповедта за нова атака. Организира подробно разузнаване и изработва план за действие на следващия ден. Османските сили инженерно подготвят заетите изходни позиции. Монтират нови артилерийски батареи на първата площадка под Орлово гнездо. Батареята на връх Малък Бедек е разширена до 8 оръдия.
- Частите на защитниците от Шипченския отряд се прегрупират и окопават. През целия ден с прекъсвания се води артилерийска престрелка. Затишието дава възможност да се спечели време за похода на руските подкрепления към Шипченския проход.

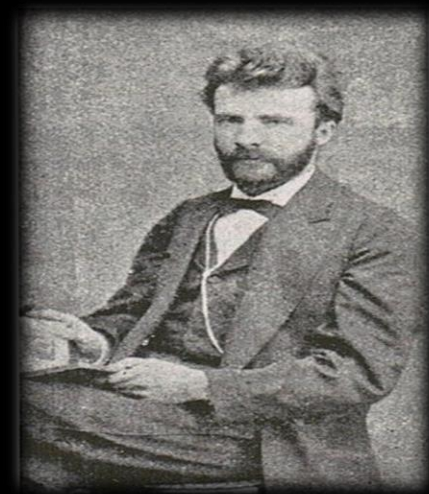
Решителният бой на 11/23 август

- Турските атаки започват около 4 ч., като направленията на ударите са променени. Расим паша атакува в две колони връх Узункуш и връх Кючук Йешилтепе. Колоната на Салих паша атакува връх Свети Никола, а общият резерв – връх Акри Джебел (Малуша). Вейсел паша около 9 ч. изненадващо атакува източната позиция. Към обяд всички атаки са отбити. Обстановка става критична към 16 ч., когато османските сили превземат връх Кючук Йешилтепе, а връх Узункуш е силно атакуван. Две роти български опълченци отбиват атаката. Отстъпването на връх Кючук Йешилтепе се схваща от отделни командири като разрешено отстъпление.

Решителният бой на 11/23 август

- Катастрофата е предотвратена от решителната намеса на средния команден състав: полковник Александър Липински с 20 войника спира отстъплението в района на Кръглата батарея, полковник Фьодор Де-Прерадович задържа състава на Кръглата батарея, майор Чиляев връща опълченците на източните позиции, щабскапитан Поликарпов задържа прислугата на Централната батарея, а доктор Константин Везенков (старши лекар на Българското опълчение) организира контраатака със силите на ранените, които могат да се движат. Към 17:30 ч. на връх Шипка пристига първото подкрепление, ротата на поручик Буфало, по двама войника на артилерийски коне от 16-и стрелкови батальон на 4-та стрелкова бригада с командир генерал-майор Адам Цвецински.

Решителният бой на 11/23 август

- До 18 ч. батальонът се съсредоточава, атакува, увлича подразделения от 36-и орловски и 35-и брянски пехотен полк и превзема връх Кючук Йешилтепе. Пристига и 2-ра бригада от 14-а пехотна дивизия с командир генерал-майор Михаил Драгомиров. Позициите са стабилизирани и към 22 ч. и решителният бой затихва по цялата линия.

Боят на 12/24 август

- Сутринта на 12 август командването на Шипченския отряд, усилен с нови подкрепления до 14 820 офицери и войници, е поето от генерал-лейтенант Фьодор Радецки, командир на Южния отряд. Българското опълчение с изключение на 5-а дружина е изтеглено за възстановяване и превъоръжаване в Габрово. Командирът възнамерява да подобри позициите с действия срещу командните височини, заети от османските сили. На Сюлейман паша не е известна промяната на руските сили и подновява атаките, чиято главна цел е техният участък. Колоната на Вейсел паша започва настъплението в района на пътя за град Габрово. Дванадесети стрелков батальон с командир майор Климович отразява три турски атаки.

Ф. Ф. Радецкий.

Боят на 12/24 август

- Колоната на Шакир паша подлага от изток позициите на връх Свети Никола на ожесточен, но неуспешен обстрел, а Салих паша атакува върха от юг. Тридесет и шести орловски пехотен полк го отхвърля. Най-ожесточено е сражението от запад срещу втората група укрепления, атакувани от колоната на Расим паша. Шестнадесети стрелкови батальон с командир подполковник Ходяков отстоява връх Кючюк Йешилтепе (връх Волинска височина, Букова глава). При връх Узункуш е ранен командирът на 14-а пехотна дивизия, генерал-майор Михаил Драгомиров. Командването ѝ е поето от генерал-майор Михаил Петрушевский. Около 14 ч. подполковник Ходяков атакува без успех връх Йешилтепе (връх Марковски рът). Към 22 ч. боят завършва и противниците се връщат на изходните позиции.

Боевете на 13 – 14/25 – 26 август

- На 13 август съставът на Шипченския отряд е прегрупиран. С новопристигналия 53-ти волински пехотен полк руските сили достигат до 14 217 офицери и войници и 44 оръдия. Борбата е за изтласкване на османските сили от връх Акри Джебел и връх Йешил тепе на изходните позиции. Около 7 ч. колоната на подполковник Александър Липински от 35-и брянски, 56-и житомирски и 54-ти подолски пехотен полк овладява връх Йешилтепе. Атакува от движение връх Акри Джебел, но е отбита от колоната на Вейсел паша.

Боевете на 13 – 14/25 – 26 август

- Колоната на Шакир паша без успех контраатакува връх Йешилтепе. При престрелка на връх Узункуш е убит командирът на руския Габровски отряд генерал-майор Валериан Дерожински.
- На 14 август колоната на Шакир паша подновява настъплението срещу връх Йешилтепе. След негово флангово обхващане, руските сили се изтеглят на връх Кючюк Йешилтепе. В края на деня двете страни са изтощили силите си за настъпление и преминават към отбрана. Завършва шестдневната борба за Шипченския проход.
- На 5/17 септември Сюлейман паша прави още един безуспешен опит да превземе прохода – вж. Шипченска битка (септември 1877).

Използвани източници:

[https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D0%B8%D0%BF%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0_%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%B0_\(%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D1%83%D1%81%D1%82_1877\)#%D0%91%D0%BE%D1%8F%D1%82_%D0%BD%D0%B0_9/21_%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D1%83%D1%81%D1%82](https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D0%B8%D0%BF%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0_%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%B0_(%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D1%83%D1%81%D1%82_1877)#%D0%91%D0%BE%D1%8F%D1%82_%D0%BD%D0%B0_9/21_%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D1%83%D1%81%D1%82)

Благодаря за вниманието

